

Справа “Соудек проти Чехії” (Soudek v. Czech Republic)

У рішенні, ухваленому 15 березня 2005 року у справі “*Соудек проти Чехії*”, Суд постановив, що

- було порушено ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Суд вирішив, що сам факт визнання правопорушення є достатньою компенсацією моральної шкоди. Суд призначив сплатити заявнику 500 євро на відшкодування судових витрат.

Обставини справи

Заявник п. Іван Соудек є громадянином Чехії, народився 1956 року і проживає у Празі.

З 1988 року п. Соудек проживав у будинку, який знаходився у власності житлового кооперативу. У 1997 році кооператив звернувся до суду з позовом про виселення заявника. Позов було задоволено. Рішення суду першої інстанції було підтверджено апеляційною інстанцією. Заявник звернувся зі скаргою до Верховного суду. Однак скаргу п. Соудека було відхилено на тій підставі, що вона не стосується питання, яке має важливе юридичне значення (рішення від 28 квітня 1999 року).

Конституційний суд також відмовився прийняти до провадження скаргу заявника, мотивувавши це тим, що у даній справі вже минув строк звернення до нього (рішення від 30 вересня 1999 року). Суд пояснив рішення у світлі своєї практики розгляду скарг, які були попередньо відхилені Верховним судом. Отож, Конституційний суд вказав, що початковий момент строку звернення до нього слід обчислювати не від дати ухвалення рішення Верховним судом, а від дати ухвалення рішення судом апеляційної інстанції.

Зміст рішення Суду

Посилаючись на ч. 1 ст. 6 Конвенції, заявник стверджував, що відмова Конституційного суду прийняти його скаргу до розгляду була порушенням його право на доступ до суду.

Суд зауважив, що п. Соудек, звернувшись до Верховного суду зі скаргою щодо питань права, скористався одним із засобів правового захисту, передбачених національним законодавством. На думку Суду, таке звернення аж ніяк не повинно було породити негативні наслідки для заявника. До того ж, відповідно до закону, особа перш ніж звертатися до Конституційного суду повинна вичерпати інші національні способи захисту свого права, в тому числі звернення зі скаргою з питань права до Верховного суду (якщо таке звернення є доцільним у конкретній ситуації). Зважаючи на це, Суд дійшов висновку, що перебіг строку звернення до Конституційного суду повинен був починатися від дня ухвалення рішення Верховним судом. Суд додав, що навіть якщо й погодитись, що відліковою точкою для обчислення строку звернення до Конституційного суду має бути дата ухвалення рішення апеляційною інстанцією, то тоді перебіг цього строку має зупинятись на час розгляду скарги у Верховному суді.

Суд позитивно відзначив те, що Конституційний суд Чехії вже оголосив про зміну згадної прецедентної практики. До такого кроку, вочевидь, призвела низка рішень Суду щодо Чехії, в яких він визнавав порушення права на суд за аналогічних обставин.

Отож Суд вкотре дійшов висновку, що надміру обмежувальне тлумачення Конституційним судом відповідних процедурних норм позбавило заявника права на доступ до суду. Тому мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України М.Ю. Пришляк та П.М. Рабіновичем.